

грам, передач розміщується в період повноцінних, органічних, визначених спортивними регламентами перерв.

Трансляція концертно-видовищних заходів може перериватися рекламою кожні 30 хвилин. Крім того, Законом заборонено переривати рекламою програми, передачі новин, а також програми для дітей.

Література

1. Цивільний кодекс України. – Х.: ТОВ "Одіссей", 2010.
2. Закон України "Про рекламу" від 03.07.1996 № 270/96-ВР//Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1121-15>
3. Закон України "Про авторське право і суміжні права" від 23.12.1993 №3792-ХІІ//Режим доступу:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

УДК 347.1:325.86(477) (043.2)

Андрусак В.П.,
студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

РОЗВИТОК ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Відповідь на питання, до якого типу належить цивільне право України, має важливе практичне значення, оскільки від цього залежить визначення тенденцій його розвитку, можливість передбачення зусиль законодавців і визначення їх перспектив, напрями формування судової практики в країні, нарешті, обсяг того матеріалу, який повинен засвоїти і яким має володіти юрист.

З розпадом Радянського Союзу і проголошенням незалежності, перед українським законодавцем постала нагальна потреба у створенні якісно нового, відмінного від попереднього цивільного законодавства. Соціалістичне цивільне право, яке не визнавало приватної власності не відповідало потребам часу, у зв'язку з чим почали створюватись і розроблялись різноманітні концепції цивільного права. Концепція галузі права – це провідна ідея, на якій ґрунтується визначення суті та змісту відповідних правових явищ, що охоплюються галуззю права. У процесі дискусій що-

до поняття та суті цивільного права України концепція останнього формується на основі європейських уявлень про приватне право, що ґрунтується на рецепції римського приватного права, яке є першоджерелом більшості західних кодифікацій, з коригуванням відповідно до національних уявлень про окремі інститути (зокрема такої позиції дотримувались А. Довгерт та Є. Харитонов). Головні риси концепції цивільного (приватного) права України у сучасному його розумінні виглядають так:

1. Цивільне право України за своєю суттю є приватним правом, що охоплює всі відносини за участю приватної особи – як майнові, так і немайнові.

2. "Приватна особа" є основною категорією цивільного (приватного) права. На захист прав такої особи спрямовані всі інститути цивільного права.

3. Усі особи та інші учасники цивільних відносин є рівними у цих відносинах.

4. Цивільне право України виходить з можливості всебічної цивільно-правової охорони немайнових відносин.

5. Ядром цивільного права України є ЦК, котрий за своєю суттю є кодексом приватного права і призначений регулювати всю сукупність відносин у цій сфері.

6. При регулюванні цивільних відносин використовуються як приватноправові, так і публічноправові засоби.

7. У визначенні засобів цивільно-правового регулювання перевага надається договорам перед актами законодавства [4, с. 122].

Проте доктрина цивільного права повна суперечностей, зумовлених невідповідностями цивільного законодавства з господарським, земельним та колізіями у ньому самому. Наприклад. В частині 2 ст.116 ЦК України зазначено, що учасники господарського товариства мають право у порядку, встановленому установчим документом товариства та законом брати участь у розподілі прибутку товариства і одержувати його частину (дивіденди) [1]. Відповідно до ст. 32 Закону "Про акціонерні товариства" питання про розподіл прибутків акціонерного товариства обов'язково вноситься до порядку денного річних загальних зборів. Вимоги щодо періодичності розгляду питання про визначення розміру дивідендів в законі не передбачено, хоча вважається, що було б доцільно розглядати його при визначенні питання розподілу прибутків товариства [3]. Натомість Закон України "Про управління об'єктами державної власності" від 21.09.2006 р. (прийнятий після прийняття Цивільного ко-

дексу України), по інакшому регулює питання виплати дивідендів (частини чистого прибутку) акціонерам. Який говорить, що господарські товариства які не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним, сплачують до державного бюджету частину чистого прибутку у розмірі, визначеному за базовими нормативами відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, встановлених на відповідний рік, але не менше 30 відсотків, до 1 липня року, що настає за звітним. Таким чином, ЗУ "Про управління об'єктами державної власності" врегульовано правовідносини щодо виплати частини чистого прибутку (дивідендів) інакше, ніж у ЦК України [2].

Таким чином можна дійти висновку, що наука цивільного права почала активно розвиватися з моменту проголошення незалежності України. Цивілістичні доктрини і концепції, які лягли в основу Цивільного кодексу України, були часто непослідовними, а інколи і протирічливі одна одній, тому і не дивно, що ЦКУ був прийнятий лише на дванадцятому році незалежності. Поряд із тим, не вироблений один напрямок розвитку цивільного законодавства: за східною моделлю (на прикладах Російської Федерації чи Казахстану, де спроби розробити Господарський кодекс були придушені ще в зародку, де цивільне законодавство складається з одного кодифікованого акта, який регулює і господарські відносини, а окремі сфери знайшли своє нормативне закріплення у спеціальних законах), чи континентальною (західною). Безперечно кожна з них має свої переваги і недоліки. Але просте перенесення правових норм інших країн у національну систему права є недопустимим. Тому завданням науки цивільного права якраз і є теоретичне обґрунтування та доцільність зміни законодавства, розробка пропозицій щодо удосконалення правового регулювання даної галузі та глибше дослідження існуючих норм.

Література

1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Про управління об'єктами державної власності // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 46. – Ст. 456.
3. Про акціонерні товариства // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50-51. – Ст. 384.
4. Харитонов Є.О. Цивільне право України. – К.: Істина, 2011. – 816 с.

Бабенко О.Ю.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ДОГОВІР ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ: ТОНКОЩІ, РИЗИКИ, ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ

Договір довічного утримання – усталена договірна конструкція в цивільному праві України. З прийняттям Цивільного кодексу України договір довічного утримання (догляду) зазнав значного оновлення в правовому полі. Однак практика застосування чинного законодавства породжує низку питань, які потребують свого теоретичного обґрунтування та законодавчого вирішення. Їх дослідження з огляду на практику застосування є актуальним.

Згідно зі ст. 744 ЦКУ, За договором довічного утримання (догляду) одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, взамін чого набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно.

Майном, яке переходить у власність набувача, розпоряджатися (продавати, здавати, закладати) за життя відчужувача він не може. Договір довічного утримання, що передає набувачеві у власність нерухоме майно, підлягає державній реєстрації. Він носить тривалий характер і вимагає від набувача постійного виконання своїх обов'язків. В іншому випадку відчужувач може через суд вимагати виконання умов договору або його розірвання. Кращий спосіб догляду – виплачувати ренту. Як правило, набувач виплачує разову велику суму, а потім довічне щомісячне утримання, грошовий еквівалент якої обмовляється в кожному конкретному випадку. Раніше утримуваний або його родичі могли легко розірвати в суді договір і повернути собі квартиру, чим з успіхом і користувалися, бо набувачеві було складно документально підтвердити, що пенсіонер отримував від нього за договором перераховані в ньому нематеріальні послуги. Тепер же щомісячні платіжні документи з печаткою банку про виплати пенсіонеру можуть стати відмінним аргументом у суді, якщо справа до нього дійде, як і розписка пенсіонера про отримання ним ве-